

*„Amit ezeken a vásznain ad:
elsősorban a virágok lelke.
Bársonyos szirmokat és húsos
leveleket fakasztó, titokzatos
természeti erő, maga az eleven
élet, egész belső fejlődéstörténete
egy-egy lila ciklámennek,
melegsárga, halottfehér, vagy
vérvörös rózsának.
A kolorista lelkesültsége ez a
virágszeretet.”¹*

VASZARY JÁNOS (1867-1939)

---

*Virágcsendélet (Virágok kosárban),
1930-as évek második fele*

VASZARY JÁNOS (1867-1939)

Virágcsendélet (Virágok kosárban), 1930-as évek második fele

Olaj, vászon, 65x84 cm
Jelezve balra lent: Vaszary J.

Kezdő ár: 40 000 000 Ft / 125 000 EUR
Becsérték: 70 000 000 – 90 000 000 Ft
Estimated value: 218 750 – 281 250 EUR

Vaszary J.

PROVENIENCIA:

- korábban Eisenberger Jenő gyűjteményében

KIÁLLÍTVA:

- CLXV. Csoportkiállítás. Vaszary János festőművész, Borberek K. Zoltán szobrászművész kiállítása. Ernst Múzeum, Budapest, 1937. február, katalógus: 40.
- A Kovács Gábor Gyűjtemény – Válogatás a magyar festészet remekeiből. REÖK, Szeged, 2008
- A magyar festészet mesterművei a Kovács Gábor-gyűjteményből, Miskolci Galéria – Városi Művészeti Múzeum, Miskolc, 2009
- Csontvárytól Kondorig – Modernista festészet a Kovács Gábor Gyűjteményben. Városi Művészeti Múzeum, Győr, 2011
- A magyar festészet modernista törekvései a 20. század első felében – Válogatás a Kovács Gábor Gyűjteményből. Bolgár Szépművészetek Nemzeti Múzeuma (Bolgár Nemzeti Galéria), Szófia, 2012
- A Kovács Gábor Gyűjtemény Munkácsytól Tóth Menyhértig, Tornyai János Múzeum és Közművelődési Központ, Hódmezővásárhely, 2016

KIÁLLÍTVA ÉS REPRODUKÁLVA:

- Vaszary János (1867–1939) gyűjteményes kiállítása. Szerk.: Veszprémi Nóra. Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 2007. katalógus: 183.
- Virág Csend Élet. Fél évszázad legszebb magyar virágcsendéletei. 1890-1940-es évek. Városi Képtár – Deák Gyűjtemény, Székesfehérvár, 2010. 35. oldal.
- Vaszary János magángyűjteményekben, Virág Judit Galéria, Budapest, 2015. katalógus: szám nélkül

REPRODUKÁLVA:

- Die Sammlung Eisenberger. G. Tobias Nattler. Wien. 1998. 181. oldal

1. Henri Matisse: Piros enteriőr
(Csendélet kék asztalon) 1947
Kunstsammlung Nordrhein-Westfalen, Düsseldorf

2. Emil Nolde: Virágok, 1935 körül
magántulajdon

3. Tsuguharu Foujita: Pipacsok sárga vázában, 1917
magántulajdon

Vaszary János szintetizáló látásmódja egyaránt magába olvasztotta a szecesszió, a szimbolizmus, a posztimpreszionizmus, valamint az expresszionizmus tanulságait. Ez az összegző hajlam talán a harmincas években megfestett virágcsendéletein érvényesült a legtisztábban. A stílusával párhuzamba állítható Henri Matisse, Emil Nolde, Odilon Redon piktúrájával szemben a magyar festő virágcsendéletei azonban sokkal inkább a látás öröméről szólnak. Ha a csokrai bármit is képviselnek, az csakis a virágok látványának szenzuális gyönyöre, amit Kárpáti Aurél a maga lelkesült nyelvén így fogalmazott meg: „Amit ezeken a vásznain ad: elsősorban a virágok lelke. Bársonyos szirmokat és húsos leveleket fakasztó, titokzatos természeti erő, maga az eleven élet, egész belső fejlődéstörténete egy-egy lila ciklámennek, melegsárga, halottfehér, vagy vérvörös rózsának. A kolorista lelkesültsége ez a virágszeretet.”¹

Vaszary pályája elejétől, kisebb-nagyobb gyakorisággal festett virágcsendéleteket, a legtöbb ilyen témájú alkotása mégis életének utolsó másfél évtizedében született. Kiállítási katalógusaiban lépten-nyomon ilyen címekkel találkozunk: *Virágok*, *Peóniák*, *Virágok az ablakban*, *Virágcsendélet*, *Virágcsendélet rézüsttel*, *Krizantémok*, *Pünkösdi rózsák*, és több alkalommal is, *Mezei virágok*. A virágcsendélet, mely látszólag figuratív képtéma, kiválóan alkalmas az abszolút festészet (Vaszary kifejezése) gyakorlására, amely, ugyancsak a festő szavaival élve, nem más, mint: tisztán a színek, fény, vonalak és formák, mint a képfelület optikai szépségének másutt nem tapasztalható összecsengése. Gladiólushok, krizantémok, rózsák, ciklámenek, pipacsok. Se nem orgia, se nem misztérium, hanem tiszta festőiség.

Csendéleteit látva tagadhatatlan, Vaszary örömet lelte a virágok sokszínűségében. E téren is „gourmet” volt, és kifinomult érzékkel kombinált lila – piros – rózsaszín – sárga színharmóniákat az egyszerű csokrokból. „Virágzó” színekkel szerte éppolyan természetességgel foglalhatott keretbe egy biblikus jelenetet, mint egy erotikus életképet, mégis az a legszebb a virágcsendéletekben, hogy a maguk tisztaságában a festő érett korszakának esszenciális lenyomatai is egyben. Ahol a szem immáron nem az optikai érzékelés, vagy a látás pszicho-fiziológiai szerve, hanem „mágikus tükör, mely a virágszirom húsát pompázatos színekben vetíti, melyben szélesen csillog a tenger, partján tarka embertömegekkel, melyben boszorkánytáncát járja a világáros éjszakai fény- és mozgásáradata, mely kivetkőzi tisztességéből a testet, hogy a furcsa, fanyar létgyönyör jegyeivé avassa azt.”²

KASZÁS GÁBOR

JEGYZETEK

- 1 Petrovics Elek-Kárpáti Aurél: Vaszary. Athenaeum Kiadó, Budapest, 1942. 23.
- 2 Rabinovszky Máriusz: Vaszary János. Magyar Művészet, 1930. 125.

